

Ahores d'ara, ningú no dubta que l'ex-primera ministra Benazir Bhutto hauria guanyat les eleccions generals al Pakistan si no hagués estat assassinada, i que la seva formació, el Partit Popular del Pakistan (PPP), també s'hauria proclamat vencedora si els comicis s'haguessin fet pocs dies després de la seva mort, a la data prevista inicialment, el 8 de gener. Ara, en canvi, els resultats no són tan evidents. L'onada de simpatia envers el PPP, desfermada arran de l'assassinat de la seva líder, s'ha esvaït i caldrà veure què passa el 18 de febrer, la nova data dels comicis, si no hi ha canvis d'última hora. "En aquest país els partits són personals. Si al capdavant del PPP s'hi posa algú que no sigui un Bhutto, el partit ja es pot acomiadar de la cursa electoral", adverteix l'analista del diari local *The Daily Times*, Mahmood Hussain. Sàviament, després de la mort de Bhutto, el PPP va proclamar el seu fill, Bilawal, president de la formació política. Però el jove només té 19 anys i la Constitució pakistanesa impedeix que una persona assumeixi un càrrec polític abans de 25 anys, amb la qual cosa el seu pare, el polèmic Asif Zardari —empresonat durant vuit anys per corrupció—, ha agafat les regnes del partit i el vice-president de la formació, Amin Fahim, es postula com a candidat a primer ministre. En conseqüència, la sang dels Bhutto no serà present a les pròximes eleccions generals, i això pot ser contraproductiu.

A més, el PPP topa amb la dura realitat d'un país de 165 milions d'habitants, predominantment pobres i analfabets. "El 70% de la població no sap llegir ni escriure. Així és el nostre país: una potència atòmica [Pakistan té entre 60 caps nuclears i 115], però analfabeta", lamenta el presentador de la televisió pública pakistanesa Asim Raza, que afegeix que "caldran molts anys per a variar el sistema feudal que domina aquest poble". Al seu torn, un diplomàtic nord-americà destinat a Islamabad, la capital, que prefereix mantenir l'anonimat, especifica quina és la situació: "Els camperols, la gran massa del Pakistan [el 70% de la població viu a zones rurals], voten el que diuen els seus senyors feudals i aquests, a la vegada, es venen al partit

Al Pakistan hi haurà eleccions dilluns que ve, dia 18 de febrer; uns comicis que el president Pervez Musharraf va poder ajornar arran de l'assassinat de la líder opositora Benazir Bhutto, la gran favorita per a guanyar-les. Aquestes eleccions difícilment serviran per a frenar la violència, ans al contrari, encara la poden fer créixer més.

Votació al país més perillós del món

que pagui més." No és gens estrany, tenint en compte que el 74% de la població pakistanesa viu amb menys d'un euro al dia, que el preu del pa s'ha doblat aquests darrers mesos i que els talls del subministrament elèctric són habituals.

Un gran ventall polític. A les eleccions, s'hi presenten dos grans partits, a banda del PPP: la Lliga Musulmana del Pakistan Qaid (PML-Q), del president Pervez Musharraf; i la Lliga Musulmana del Pakistan Nawaz (PML-N), de l'ex-primer ministre Nawaz Sharif, derrocat per Musharraf el 1999 mitjançant un cop militar. Així mateix,

també hi concorren tota una amalgama de candidats independents i petites formacions religioses i nacionalistes que es disputaran els 342 escons que formen el parlament pakistanès. El PPP té la victòria assegurada a les zones rurals de la província de Sindh, d'on són originaris els Bhutto. En canvi, el domini a la resta de tres províncies del país és limitat. Musharraf —dirigent de les forces armades del Pakistan fins el 28 de novembre passat, que va penjar l'uniforme militar per ser nomenat president civil del país— controla les zones rurals de la província del Panjab, d'on provenen el 90% dels oficials i soldats de l'exèrcit pakistanès.

Un home ven imatges de la líder de l'oposició pakistanesa, Benazir Bhutto, assassinada al desembre passat, en un carrer de Peshawar, al Pakistan, la setmana passada.

D'altra banda, al Balutxistan –la regió més rica del país en recursos naturals, com ara el gas, el petroli i els minerals–, hi predominen els partits locals nacionalistes i religiosos, i tenen una animadversió especial envers el PPP, després de la repressió i els abusos de l'exèrcit pakistanès durant els anys 70, en un moment en què el pare de Benazir Bhutto, Zulfikar Ali, dirigia el país. Així mateix, el partit de Nawaz Sharif tampoc no hi compta amb cap simpatia, perquè el 1998, quan Sharif era primer ministre, va fer en aquesta regió les proves atòmiques de l'arsenal nuclear pakistanès.

Per una altra banda, a la convulsa província fronterera del nord-oest, on els Estats Units van donar suport a la formació de guerrilles islàmiques durant la guerra de l'Afganistan contra l'URSS i on ara predominen els grups fonamentalistes, els partits religiosos i nacionalistes també són els més importants. A més, segons l'ONG Internacional Crisis Group, des del 2004 més de 50.000

paixuts hi han hagut d'abandonar la casa i buscar un altre lloc per viure arran de les operacions militars de l'exèrcit pakistanès. Això, evidentment, tampoc no ha ajudat a calmar els ànims. En vista d'aquest panorama, "l'únic marge de llibertat en les votacions queda restringit a les àrees urbanes, però la gent té por de possibles atemptats i molts no aniran a votar", declara el diplomàtic nord-americà, que vaticina "una absència històrica".

Perill de frau. A més, el president Musharraf té a favor l'habilitat per a manipular i la possibilitat de posar al servei del seu partit tota la maquinària estatal –funcionaris i cossos policíacs–, tal com ja va fer a les eleccions de l'any 2002, segons la missió d'observadors electorals enviats per la Unió Europea (UE). En aquell moment, els observadors internacionals van denunciar la manca d'independència de la comissió electoral, l'ús dels mitjans de comunicació públics i les infraestructu-

res estatals (com ara edificis i vehicles) a favor de la formació de Musharraf, la manipulació de les llistes de votants (molts no estaven registrats) i la prohibició dels mitjans electorals.

Per als comicis del 18 de febrer, la UE també ha enviat al Pakistan un equip d'observadors –dels quals cinc són de l'estat espanyol–, que ja han expressat preocupació per algunes "pràctiques qüestionables". Els mítings electorals no s'han prohibit, però, des de l'assassinat de Bhutto i fins a principi de febrer, la campanya electoral s'ha reduït pràcticament a la penjada de cartells, a causa de la gran por a nous atemptats. La incertesa, per tant, és total. Guanyi qui guanyi, haurà de pactar amb algun dels partits de l'oposició, perquè l'actual sistema electoral fa gairebé impossible que cap formació pugui aconseguir la majoria simple necessària per a formar govern.

El 7 de gener passat l'ex-primer ministre Nawaz Sharif va apostar per constituir un govern de coalició nacional amb el PPP. Ara falta saber si el PPP estarà disposat a pactar amb la formació de Sharif, ja que un acord entre tots dos partits va tan a contracorrent com si a l'estat espanyol pactessin el PSOE i el PP. A més, els comptes pendents que Sharif té amb la justícia i el seu passat de corrupció no li afavoreixen la imatge entre la societat pakistanesa i, en conseqüència, tampoc a les files del PPP, que ja té un líder processat per corrupció. Així mateix, a Musharraf tampoc no li serà fàcil que cap partit pacti amb el seu. La formació que guanyi necessitarà, per tant, entre tres mesos i sis per tancar un govern de coalició, i la inestabilitat –en forma d'atacs suïcides– és molt probable que continuï, en un país que, cal no oblidar-ho, és el bressol d'al-Qaida. Per tot plegat, tenint en compte que el Pakistan és una potència nuclear, alguns experts ja han batejat el conflicte que es viu en aquest país com el més perillós del món.

*Mònica Bernabé
Kabul (Afganistan)*